

עאירי את העולם

לעילוי נשמת
מאיר בן יצחק ביר ז"ל

לימוד שבועי לצוות נחשון ותחבריה ב'

פרשת חיי שרה זכייה לדורות

בראשית פרק כד, א

צוות נחשון
אחראי למקור

- אברהם זקן בא בימים וה' ברח את אברהם בכל: מה פירוש הביטויים "זקן" ו"בא בימים"? איך הם קשורים לסוף הפסוק?
- מה הדבר הראשון שעולה לכם לראש כשאתם שומעים את המילה "זקן"? האם ההקשר הוא חיובי?

רש"ר הירש

- זקן (...) מציין את מי שהחכים פתוך נסיון החיים, בניגוד ל"נער", שעוד "מנער" מעליו את הרשמים, אינו קולט רשמים קבועים, אינו לומד מהחיים, אלא שואף ליצור לו את עולמו פתוך עצמו.
- בזה נבדלו השמות הנרדפים: "ישן" ו"זקן". ישן (ומכאן "שנה") מורה על כלות הכוחות שנוצלו עד לעייפה ועמעום (...) כנגד זה מציין "זקן" את הרכוש, שנרכש אחרי עבודת החיים, את הבשלת האישיות. מכאן גם דברי חז"ל: "זקן - זה שקנה חכמה" (קידושין לב ע"ב); או המאמר הכולל עוד יותר: "זה שקנה שני עולמות" (בראשית רבה נט, ט).
- החכמה היהודית יודעת בכל מקום את פלוא הערך של העולם הזה בצד ערכו של העולם הבא, ותמיד היא נותנת לו את הביטוי ההולם (...) זקן הוא זה שבחיוו עלי אדמות כבש את שני העולמות, את הזה בשביל הבא, ע"י שהטיב את חותם האלהות על העולם הגשמי. "צדיקים ישכינו שכינה בארץ" (ילק"ש בראשית רמז כג).
- כך, לפי השקפה זו, יש להבין גם את "בא בימים" (...) ימי חיוו היו לו "פילון מפולש", מעבר, שהוביל במישרין אל עבר חיי העוה"ב. הימים לא התגברו עליו, כי אם הוא בא בהם, והם היו לו לציונים ותפרורים בדרכו לנצח:
- במה שונה הזקן מהנער לפי הרש"ר הירש? מה משמעות המילה "זקן", בניגוד ל"ישן"?
- אילו "שני עולמות" קנה הזקן במעשיו לאורך החיים? כיצד קנה הזקן את העולם הבא באמצעות מעשיו בעולם הזה?
- מה ההבדל בין אדם ש"בא בימים" לאדם שלא "בא בימים"?
- מה הכוונה שהימים "לא התגברו עליו"? האם גם לנו בחיים יש ימים ש"מתגברים עלינו" ויש ימים שאנחנו "באים בהם"?
- איך אנחנו תופסים את הזקנה והזקנים? האם בצורה מכבדת ומכובדת כמו זו שמתאר רש"ר הירש? מה אנחנו יכולים לקבל ממפגש עם זקנים לאור דבריו?

בואו
פתח

- איך נקרא המשרד הממשלתי שאחראי על טיפול בזקנים?
  - למי נעשה נס ושערו הלבין כשהתמנה להיות נשיא הסנהדרין בהיותו בן 18?
  - מיהו האדם שחי הכי הרבה שנים בתנ"ך?
- יוזמים את החלופות
שלחו למספר 0523662637,
היכנסו להגרלה, ואולי תזכו בפרס!

"העולם שייך לצעירים", מכירים את המשפט? בעולם שלנו פעמים רבות זו התחושה: כולם מעריכים את הדבר ה"צעיר" - החדש, השונה, המעודכן והמשודרג. אבל דמותו של אברהם אבינו מגלה לנו שהאמת היא הפוכה - העולם שייך לזקנים. ולא סתם עולם אחד - שני עולמות, כפי שאומר המדרש - גם העולם הזה וגם העולם הבא.

זקן ביהדות אינו כינוי למישהו כפוף ומקומט שכבר "גמר את הסוס", אלא למישהו שרצף החיים היה עבורו רצף הזדמנויות לגדול, שבמסע החיים הוא צועד עם משא של תובנות - "זה שקנה חכמה". אבל רש"ר הירש אומר (על בסיס המדרש) דבר נוסף - זקן זה מי שכבר בעולם הזה "הרויח" את העולם הבא שלו בזכות מעשיו הטובים.

למה זה קשור דווקא לזקנים? חסרים צעירים שעושים מעשים טובים? התשובה היא שכשכבאה התורה ואומרת לזקן שהוא "בן העולם הבא" היא אומרת לו שהוא רק באמצע הדרך, ויש עוד עולם שלם שהוא לא פגש. בניגוד לתפיסה הרווחת שזקן הוא זה שהכל כבר מאחוריו, אומרת לנו התורה שזקן הוא זה שהכל עוד לפניו, וגדולתו היא בכך שהוא שולט בחיים שלו ולא נותן להם לחמוק מבין האצבעות, או בשפתה של התורה - "בא בימים".

בימים אלה יוצאת לדרך "תוכנית דורות" עם מספר צוותי נחשון נבחרים, שמתנדבים יחד עם זקני הקהילה, למען הקהילה. ההדדיות שיש בין הנער לבין הזקנים, הדרך בה כולם תורמים יחד באופן שווה, מעידה יותר מכל על כך שהעולם שייך לזקנים, ולמי שיבואו בימים להיות זקנים, גם יחד.

ובימים
זמן

יוצא ע"י מחלקת חבריא ב' של תנועת בני עקיבא:

עריכה: יובל חובב | עיצוב: צופיה אריאל